

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองตนเองนับเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในระบอบการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นรูปแบบที่แสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในการกำหนดแนวทาง การดำเนินชีวิตของตนเอง และเป็นช่องทางสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้วย ซึ่งการจัดการปกครองของตนในรูปของหน่วยงาน การปกครองท้องถิ่นมีพันธกิจ (Mission) ที่สำคัญ 3 ประการ คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน การอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่น ในปี พ.ศ.2542 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบและประกาศใช้แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย 5 แผนหลัก คือ แผนการปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจและวิธีการบริหารของภาครัฐ แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงิน และพัสดุ แผนการปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานบุคคล แผนการปรับเปลี่ยนระบบกฎหมาย และแผนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม ซึ่งมีการดำเนินงานเป็นรูปธรรม ได้แก่ ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี “Good Governance” (การสร้างธรรมาภิบาล) นอกจากนี้ คณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทำการปฏิรูปการปกครอง เพื่อยกเลิกระบอบเผด็จการทุนนิยม สร้างระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เนื่องมาจากปัจจัยวิกฤตภายในชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 77 กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชน การพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ และจัดระบบราชการและงานของรัฐต้องเป็นไป เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะ

เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม
ของประชาชนเป็นสำคัญ

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติงาน
สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ ได้แก่ 1) คน (Man)
2) เงิน (Money) 3) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) 4) วิธีการจัดการ (Management of Method)
การบริหารงานขององค์กรนอกจากการบริหารงานบุคคล งานบริหารงานการเงินและบัญชี
การบริหารงานทั่วไป แล้วการบริหารงานด้านพัสดุก็เป็นส่วนสำคัญ เนื่องจากงานพัสดุเป็นงาน
ประเภทหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างและบริการงานอื่น ๆ ให้ดำเนินไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว
และง่ายต่อการปฏิบัติ

องค์การบริหารส่วนตำบลมีความจำเป็นในการจัดหาทรัพยากรเพื่อมาใช้ในการ
ปฏิบัติงานรวมทั้งใช้จ่ายเงินเพื่อดำเนินโครงการต่าง ๆ ตามแผน เพื่อความอยู่ดีมีสุขของ
ประชาชน การจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลถึงความสัมฤทธิ์ผลของแผนงาน
โครงการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยให้องค์กรประหยัดงบประมาณและใช้จ่ายงบประมาณ
อย่างคุ้มค่า งานมีคุณภาพภายในระยะเวลาที่ต้องการใช้ การบริหารงานพัสดุจึงถือเป็นเครื่องมือ
สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการบริหารงานทุกประเภท โดยมีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ
พัสดุเป็นแนวทางในการบริหารงานและปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งองค์การ
จำเป็นต้องนำมาประสมประสานใช้ในการบริหารงานขององค์การ การบริหารงานบุคคล
การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานการเงินและบัญชี การบริหารงานเฉพาะกลุ่มงานหรือ
วิชาชีพ ซึ่งการสรรหาหรือจัดหาพัสดุที่ดี มีคุณภาพ ภายในระยะเวลาที่ต้องการใช้จะเป็นตัว
บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารงานพัสดุว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
ได้มากน้อยเพียงใด (วิชา จันทรจิราวุฒิกุล. 2543 : 119)

การบริหารงานพัสดุ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านมามี
ปัญหาหลายอย่าง เช่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหาร
พัสดุ ยังมีปัญหาในการดำเนินงาน เช่น ปัญหาด้านการบริหารจัดการเนื่องจากขาดการวางแผน
การควบคุมบังคับบัญชา การกำกับงาน การร่วมมือประสานงาน พัสดุไม่พอใช้ และคุณภาพ
ไม่เหมาะสม ไม่ตรงกับความต้องการ การจัดหาไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ไม่วางแผนการจัดหา
พัสดุปัญหาค่าคน เนื่องจากพฤติกรรมไม่เหมาะสม ของผู้ใช้พัสดุ และพฤติกรรมไม่เหมาะสม
ของผู้ปฏิบัติงาน คือ ไม่ทำตามระเบียบ/หลักการ ใช้พัสดุฟุ่มเฟือย จากสภาพปัญหาดังกล่าว
ข้างต้น ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบล ต่อการบริหารงานพัสดุ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร รวมถึงการรับทราบ ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และนำข้อเสนอแนะไปแก้ไขต่อไป

คำถามการศึกษา

1. ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับใด
2. พนักงานส่วนตำบลที่มีอายุ เพศ ระดับการศึกษา และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างไรร
3. พนักงานส่วนตำบล มีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ เพศ ระดับการศึกษา และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัสดุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จาก 13 แห่ง รวม 269 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 161 คน โดยการคำนวณ

ตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 41-42) และสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบล อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ การบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้เลือกใช้กระบวนการบริหาร เป็นแบบ 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. 2535)

- 2.1 ด้านการจัดหาพัสดุ
- 2.2 ด้านการเก็บรักษาพัสดุ
- 2.3 ด้านการเบิก-จ่ายพัสดุ
- 2.4 ด้านการควบคุมพัสดุ
- 2.5 ด้านการจำหน่ายพัสดุ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 13 แห่ง (สำนักงานท้องถิ่นอำเภอจตุรพักตรพิมาน. 2552 : 18)

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้ศึกษามีกำหนดระยะเวลาในการวิจัยศึกษาครั้งนี้ ระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555

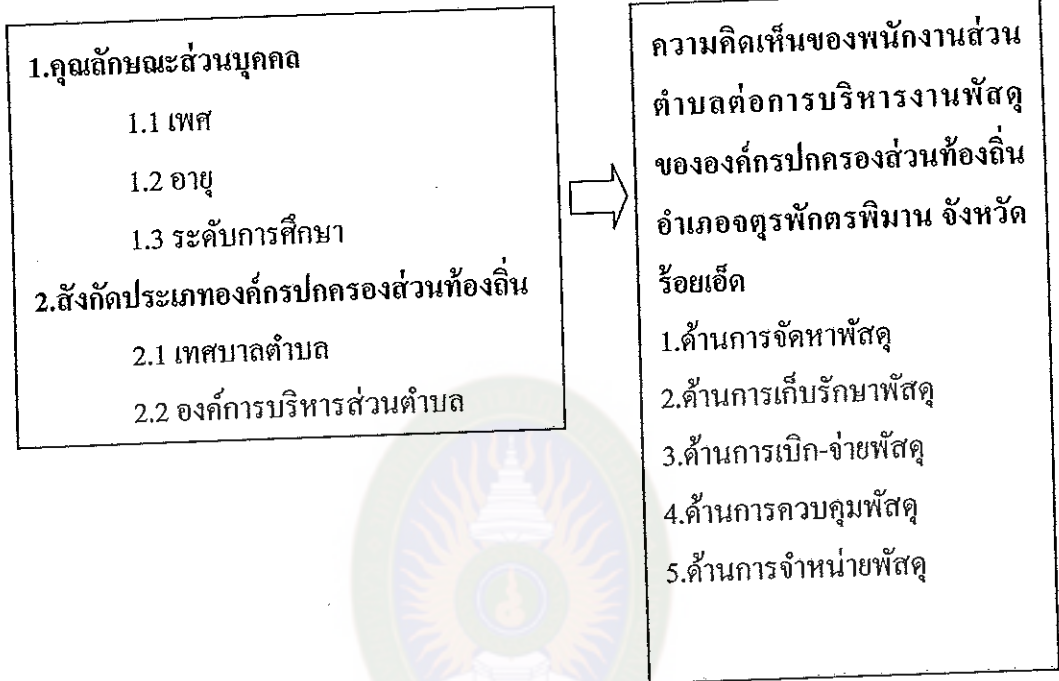
กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาศึกษาเรื่องความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดหาพัสดุ
2. ด้านการเก็บรักษาพัสดุ
3. ด้านการเบิก-จ่ายพัสดุ
4. ด้านการควบคุมพัสดุ
5. ด้านการจำหน่ายพัสดุ

ตัวแปรต้น
(Independent Variable)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variable)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่เกิดจากความคิด ความรู้สึกหรือความเข้าใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสื่อออกให้ผู้อื่นได้รับทราบถึงความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นนั้นอาจมาจากความรู้หรือความเข้าใจ ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

พนักงานส่วนตำบล หมายถึง พนักงานที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณ หมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงพนักงานส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบล) พนักงานเทศบาล (เทศบาลตำบล) อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

พัสดุ หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อาจเรียกรวมกันว่า “พัสดุ” ซึ่งหมายถึงสิ่งที่จำเป็นทั้งปวง ที่จัดหาไว้ในหน่วยงาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 2 ประเภท ด้วยการศึกษาอายุการใช้งานเป็นหลัก คือ

ครุภัณฑ์ หมายถึง เครื่องใช้และสิ่งของต่าง ๆ ที่มีอายุการใช้งานนานมีความคงทนถาวร และส่วนใหญ่มีราคาค่อนข้างแพง เมื่อเปรียบเทียบกับราคาต่อหน่วย

วัสดุ หมายถึง เครื่องใช้และสิ่งของสิ้นเปลืองต่าง ๆ ที่มีอายุการใช้งานสั้นและมีราคาถูก เมื่อเปรียบเทียบกับราคาต่อหน่วย

การบริหารงานพัสดุ หมายถึง การนำเอาวิทยาการ หรือศิลปะในการบริหารงาน มาใช้ในการจัดการเกี่ยวกับพัสดุ เพื่อสนับสนุนและสนองความต้องการในการปฏิบัติงาน การบริหารพัสดุมีด้านในการบริหาร 5 ด้าน ได้แก่

ด้านการจัดหาพัสดุ หมายถึง วิธีการที่จะให้ได้มา ซึ่งพัสดุที่ต้องการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2553 โดยการซื้อ การจ้าง การผลิตการแลกเปลี่ยน การโอน การเช่า การยืม การรับบริจาค การเวนคืน การเกณฑ์และยึด

ด้านการเก็บรักษาพัสดุ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่ง เรียกว่า การเก็บรักษาซ่อมบำรุง เป็นการซ่อมบำรุงรักษาพัสดุที่ครอบครอง ให้มีสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี อยู่เสมอ โดยการตรวจตราประจำวัน ตรวจตราประจำงวด ตามคู่มือและซ่อมบำรุงแบบป้องกันเสีย หรือการแก้ไข เพื่อพัสดุอยู่ในสภาพที่ หมายถึง การป้องกันหรือการแก้ไขเพื่อให้พัสดุอยู่ในสภาพที่ใช้การได้นานที่สุด หลังจากนั้นบันทึกประวัติการซ่อมบำรุง ไว้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการซ่อมครั้งต่อไปหรือการจำหน่าย

ด้านการเบิกจ่ายพัสดุ หมายถึง ด้านที่ดำเนินการต่อเนื่องจากการจัดหา แล้วรับพัสดุเข้ามาในองค์กร จะต้องมีการเบิกจ่ายนำพัสดุไปใช้

ด้านการควบคุม หมายถึง การปฏิบัติงานในด้านการควบคุมพัสดุ โดยการจัดทำบัญชีทะเบียน ควบคุมพัสดุ

ด้านการจำหน่ายพัสดุ (จ่ายพัสดุดอกจากบัญชี) หมายถึง การที่พัสดุชำรุดเสื่อมสภาพสูญไป หรือไม่จำเป็นต้องใช้แล้ว มีผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีพัสดุชำรุด เสื่อมสภาพ ใช้งานไม่ได้โดยเฉพาะพัสดุที่เป็นครุภัณฑ์ที่ชำรุด ใช้งานไม่ได้ เนื่องจากเสื่อมสภาพ สูญหายกรณี

ต่าง ๆ ให้จำหน่ายออกจากบัญชี โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2538 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) 2549 ซึ่งมีการจำหน่ายพัสดุ ได้แก่ การขายทอดตลาด แลกเปลี่ยน ทำลายหรือโอนให้เข้ากับหน่วยงานอื่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลตำบล อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496

เทศบาลตำบล หมายถึง หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2552

ประโยชน์การศึกษา

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปวางแผนการบริหารพัสดุในแผนพัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
2. เจ้าหน้าที่พัสดุผู้รับผิดชอบการบริหารงานพัสดุสามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ